

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної та
виховної роботи
_____ Т.Іванова
_____ 2018 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Етика бізнесу»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Спеціалізація: «Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)»
Спеціалізація: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»

Курс – 1

Семестр – 1,2

Лекції – 4 (4, 0)
Практичні заняття – 8 (4,4)
Самостійна робота – 108 (30,78)
Усього (годин/кредитів ECTS) – 120/4,0

Екзамен – 2 семестр

Контрольна робота - 2 семестр -

Індекс:РБ-12-073/16-2.1.18

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 2 із 9	

Робочу навчальну програму дисципліни «Етика бізнесу» розроблено на основі робочого навчального плану № РБ-12-073/16 підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент» та спеціалізаціями «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» навчальної програми «Етика бізнесу» індекс НБ-6-073/16-2.1.18 затвердженої в.о.ректора 19.09.2016 р., робочої навчальної програми цієї дисципліни денної форми навчання, індекс РБ-6-073/16-2.1.17 затвердженої проректором з навчальної та виховної роботи 19.09.2016 р. та відповідних нормативних документів.

Робочу навчальну програму розробила:

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ І. Гращенко

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» та «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності») - кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № ___ від «___» _____ 2018 р.

Завідувач кафедри _____ О.Ільченко

Робочу навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту неперервної освіти, протокол № ___ від «___» _____ 2018 р.

Голова НМРР _____ Н.Муранова

УЗГОДЖЕНО
Директор ННІНО
_____ Н.Муранова
"___" _____ 2018 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Врахований примірник

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 3 із 9	

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Зміст навчальної дисципліни	4
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	4
1.2. Проектування дидактичного процесу з видів навчальних занять та самостійна робота студента (зміст та обсяг).....	4
2. Завдання на контрольну роботу	5
2.1. Контрольна робота.....	5
3. Перелік завдань для підготовки до екзамену	5
3.1. Перелік питань на екзамен.....	5
4. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	6
4.1. Список рекомендованих джерел	6
4.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до технічних засобів навчання	6
5. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	6
Форми документів Системи менеджменту якості	9

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 4 із 9	

ВСТУП

Однією з необхідних умов організації навчального процесу за кредитно-модульною системою є наявність робочої навчальної програми з навчальної дисципліни, розробленої за модульно-рейтинговими засадами і доведеної до відома викладачів та студентів.

Рейтингова система оцінювання (РСО) є невід'ємною складовою робочої навчальної програми і передбачає визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та самостійної навчальної роботи та рівня набутих ним знань та умінь шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного, модульного та семестрового контролю, з наступним переведенням оцінки за багатобальною шкалою в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
Модуль №1 "Теоретичні основи етики бізнесу"					
1 семестр					
1.1	Предмет етики бізнесу, її значення та основні поняття.	19	2	2	15
1.2	Поєднання етики і теорії бізнесу.	19	2	2	15
Усього за 1 семестр		38	4	4	30
2 семестр					
1.3	Теорії моделей підприємства і бізнесу.	18	-	1	17
1.4	Етика бізнесу і мораль людини.	18	-	1	17
1.5	Етичні принципи і норми підприємців.	18	-	1	17
1.6	Соціологія та етика підприємництва.	20	-	1	19
1.7	Контрольна робота №1	8	-	-	8
Екзамен					
Усього за 2 семестр		82	-	4	78
Усього за модулем №1		120	4	8	108
Усього за навчальною дисципліною		120	4	8	108

1.2. Проектування дидактичного процесу з видів навчальних занять та самостійна робота студента (зміст та обсяг)

№ пп.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год)			Список рекомендованих джерел
		Лекції	Практичні заняття	СРС	
Модуль №1 "Теоретичні основи етики бізнесу"					
1 семестр					
1.1	Предмет етики бізнесу, її значення та основні поняття.	2	2	15	[2, с. 15-35] [4, с. 10-24]
1.2	Поєднання етики і теорії бізнесу.	2	2	15	[1, с. 3-30] [2, с. 36-41] [5, с. 25-48]
Усього за 1 семестр		4	4	30	
2 семестр					
1.3	Теорії моделей підприємства і бізнесу.	-	1	17	[3, с. 55-78] [5, с. 50-84]
1.4	Етика бізнесу і мораль людини.	-	1	17	[3, с. 79-111] [7, с. 84-152]
1.5	Етичні принципи і норми підприємців.	-	1	17	[6, с. 49-87]

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 5 із 9	

					[8, с. 52-124] [9, с. 23-144]
1.6	Соціологія та етика підприємництва.	-	1	19	[6, с. 49-87] [8, с. 52-124]
1.7	Контрольна робота №1	-	-	8	
Екзамен					
Усього за 2 семестр		-	4	78	
Усього за модулем №1		4	8	108	
Усього за навчальною дисципліною		4	8	108	

2. ЗАВДАННЯ НА КОНТРОЛЬНУ РОБОТУ

2.1 Контрольна робота

Контрольна робота (КР) з дисципліни виконується у другому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студента в практичних аспектах дисципліни «Етика бізнесу».

Конкретна мета КР міститься у здійсненні вивчення теоретичних основ етики бізнесу.

Контрольна робота складається з теоретичної частини. Теоретична частина має вигляд питань, пошук відповідей на які сприятиме більш якісному засвоєнню студентами знань з дисципліни «Етика бізнесу».

Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи – 8 годин самостійної роботи

3. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

3.1. Перелік питань на екзамен

1. Етика бізнесу як галузь економічного і філософського знання.
2. Взаємозв'язки етики з іншими науками.
3. Методологічні принципи етики.
4. Джерела і способи добування етикою бізнесу емпіричного матеріалу.
5. Мова етики бізнесу і її співвідношення з мовою моралі.
6. Сутність основних категорій етики бізнесу.
7. Добро і зло. Справедливість. Совість (сумління). Гідність і честь. Ідеал (моральний).
8. Концепція філософії життя.
9. Етика екзистенціалізму.
10. Етика прагматизму.
11. Етика неопозитивізму.
12. Етика психоаналізу.
13. Взаємні стосунки підприємства та органів влади.
14. Мораль як форма суспільної і особистісної свідомості.
15. Природа, сутність, особливості і структура моралі.
16. Психологія підприємницького ризику.
17. Етика бізнесу і етичні норми православного християнства.
18. Етичний аспект взаємодії людини з довкіллям.
19. Етичні принципи і норми ділових людей. Етико-економічна концепція Г. Форда.
20. Соціальна стратегія. Вибір соціальної стратегії. Стунінь патерналізму керівництва на підприємстві.
21. Психологічний підхід при виборі керівником мотиваційних засобів залучення працівників до високопродуктивної праці. Раціональне поєднання заохочень і стягнень.
22. Чотири рівні системи регулювання ділової етики: етичні принципи, нормативні акти, колективи співробітників, індивідуальні мотиви. Типи трудових колективів: «Згряя», «Сім'я», «Автобус», «Вулик», «Стадо».
23. Заходи щодо підвищення етичності співробітників. Розробка етичних нормативів, створення комітетів з етики, проведення соціальних ревізій, особистий приклад керівника.
24. Етика і етикет: єдність і розбіжності.
25. Діловий етикет і його основні принципи та засади.
26. Національні особливості етики ділового поведіння.
27. Особливості ділової етики і етикету в західноєвропейських країнах.
28. Особливості ділового поведіння в США, Канаді і Австралії.
29. Культура підприємницької діяльності.
30. Сприйняття суспільством ділової етики і соціальної відповідальності. Три етапи сприйняття: максимізація доходів, піклувальне управління, соціальне управління.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 6 із 9	

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Список рекомендованих джерел

Основні

- 4.1.1. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства: навч. посібник / Т.О. Дяченко, Л. І. Скібіцька – К.: Освіта України, 2011. — 248 с.
- 4.1.2. Скібіцька Л. І. Конфліктологія: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2009. — 384 с.
- 4.1.3. Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера. Навч. посібник. – К.: ЦУЛ, 2009. — 192 с.
- 4.1.4. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2011. — 912 с.
- 4.1.5. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Жаворонков В. О. Соціально психологічні аспекти. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник.—К.: Кондор, 2013.—786 с.

Додаткові

- 4.1.6. Аверин А. Н. Социальная политика и социальная ответственность предприятия. — М.:Издательство «Альфа-Пресс», 2008. — 96с.
- 4.1.7. Кричевский Н. А., Гончаров С. Ф. Корпоративная социальная ответственность.2-е изд. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К⁰», 2008. — 216 с.
- 4.1.8. Невелев О.М. Етика та етикет у зовнішньоекономічній діяльності: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К: Центр учбової літератури, 2009. – 168с.
- 4.1.9. Скібіцька Л. І. Тайм-менеджмент: Навч. посібник для студ. економ. вузів. – К.Кондор, 2009. — 528с.
- 4.1.10. Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера. Навч. посіб.—К.: ЦУЛ, 2010.—360 с.

4.2. Перелік наочних та інших навчально-методичних посібників, методичних матеріалів до ТЗН

№ п/п	Назва	Шифр тем за тематичним планом	Кількість
1.	Слайди	1.1-1.2, 1.3-1.6	електронна версія
2	Конспект лекцій	1.1-1.2, 1.3-1.6	1 прим. та електронна версія
3.	Методичні рекомендації щодо виконання контрольної роботи №1	1.7	1 прим. та електонна версія

5. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

5.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи та набутих знань та умінь здійснюється в балах відповідно до табл. 5.1.

Таблиця 5.1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи студента

Вид навчальної роботи	1,2 семестр		Мах кількість балів
	Модуль №1		
	Мах кількість балів		
Виконання тестових завдань до практичних занять	20 (сумарна)		46
Виконання та захист контрольної роботи	34		
Усього за модулем №1	54		
Екзамен			46
Усього за 1,2 семестр			100

5.2. Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою відповідно до табл. 5.2, табл. 5.3.

Таблиця 5.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи у балах оцінкам за національною шкалою

Вид навчальної роботи		Оцінка за національною шкалою
Виконання тестового завдання до практичного заняття	Виконання та захист контрольної роботи	
Оцінка у балах		
5	31-34	Відмінно

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 7 із 9	

4	26-30	Добре
3	20-25	Задовільно
менше 3	менше 20	Незадовільно

Таблиця 5.3

Відповідність рейтингових оцінок за виконання та захист контрольної роботи у балах оцінкам за національною шкалою

Критерій рейтингової оцінки			Оцінка за національною шкалою
Логічність, послідовність, повнота висвітлення теми та вміння працювати з літературою (бал.)	Виконання індивідуального завдання відповідно до варіанту (бал.)	Захист контрольної роботи (бал.)	
4	9-10	18-20	Відмінно
3	8	15-17	Добре
2,5	6-7	12-14	Задовільно
менше 2,5	менше 6	менше 12	Незадовільно

5.3. За активну роботу під час практичного заняття (наприклад, доповнення до відповіді), творчий підхід до виконання та оформлення контрольної роботи студент може отримати додатково до 5 заохочувальних балів за модуль.

За виконання та подачу контрольної роботи поза встановлений термін студенту можуть бути нараховані штрафні бали (до 5 балів за модуль).

5.4. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку у балах, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл.5.4.).

Таблиця 5.4

Відповідність поточних модульних рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах (2 семестр)	Оцінка за національною шкалою
49-54	Відмінно
41-48	Добре
33-40	Задовільно
менше 33	Незадовільно

5.5. Якщо студент успішно (з позитивними за національною шкалою оцінками) виконав усі передбачені в модулі види навчальної роботи, то він допускається до виконання екзаменаційного завдання. Екзаменаційне завдання виконується в письмовій формі і зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS відповідно до табл.5.5.

Сума поточної модульної рейтингової оцінки у балах та екзаменаційної рейтингової оцінки становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінках за національною шкалою та шкалою ECTS (таб.5.6).

Студент допускається до виконання завдання на екзамен, якщо він набрав не менше 33 балів (табл. 5.4.).

5.6. Завдання на екзамен містить теоретичні питання, які охоплюють матеріал дисципліни відповідно до робочої навчальної програми.

З метою забезпечення об'єктивності оцінок завдання на екзамен здійснюється в письмовій формі протягом двох навчальних годин.

	Система менеджменту якості. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни «Етика бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РНП ННІНО 11.01.03 - 01-2018
		Стор. 8 із 9	

Таблиця 5.5

Відповідність рейтингових оцінок на екзамен у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
42-46	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
38-41	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
35-37		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
31-34	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
28-30		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
1-27	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)

5.7. Забороняється перескладання підсумкової семестрової рейтингової оцінки з метою її підвищення.

5.8. У випадку відсутності у студента позитивних рейтингових оцінок (за виконання окремих видів навчальної роботи, поточної модульної, залікової), він вважається таким, що має академічну заборгованість.

5.9. При складанні академічної заборгованості студент повинен виконати усі завдання, які необхідні для отримання позитивної поточної модульної рейтингової оцінки, а також виконати завдання на екзамен.

При повторному виконанні завдання на екзамені максимальна величина екзаменаційної рейтингової оцінки, яку може отримати студент, дорівнює оцінці «В» за шкалою ECTS та певній кількості балів, яку визначає викладач відповідно до табл. 5.5.

5.10. У випадку отримання незадовільної екзаменаційної рейтингової оцінки студент повинен повторно виконати завдання на екзамен в установленому порядку. При повторному виконанні завдання на екзамен максимальна величина екзаменаційної рейтингової оцінки, яку може отримати студент, дорівнює оцінці «В» за шкалою ECTS та певній кількості балів, яку визначає викладач відповідно до табл. 5.5.

5.11. У випадку відсутності студента на семестровому екзамені або під час виконання залікового (модульного) завдання з будь-яких причин проти його прізвища у колонці «Екзаменаційна (залікова) рейтингова оцінка» заліково-екзаменаційної відомості робиться запис «Не з'явився» або «Не допущений», а у колонці «Підсумкова семестрова рейтингова оцінка» – «Не атестований».

5.12. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка (табл.5.6) заноситься до залікової книжки, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** та додатку до диплома.

Таблиця 5.6

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

(Ф 03.02–01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	Прізвище, ім'я та по батькові отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02–02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ з/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02–03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

Номер	Номер/сторінки (пункт)				Підпис особи, що внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	зміненого	заміненого	нового	анульованого			

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				